

به نام خدا

ارزیابی سبک های مختلف رهبری در مدارس و اثرات آنها

مؤلفان :

مسعود زارعی

زهرا صابونی

علی زارعی

محمد امین زارعی

انتشارات ارسطو

(سازمان چاپ و نشر ایران - ۱۴۰۵)

نسخه الکترونیکی این اثر در سایت سازمان چاپ و نشر ایران و اپلیکیشن کتاب رسان موجود می باشد

Chaponashr.ir

شماره کتابشناسی ملی: ۶۴۸۵۱۲۳۹۷

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۱۲۹-۴۰۷-۷

سرشناسه: زارعی، مسعود، ۱۳۴۷-

عنوان و نام پدیدآور: ارزیابی سبک های مختلف رهبری در مدارس و اثرات آنها [منابع الکترونیکی: کتاب]/

مولفان مسعود زارعی، زهرا صابونی، علی زارعی، محمد امین زارعی.

مشخصات نشر: مشهد: ارسطو، ۱۴۰۵.

مشخصات ظاهری: ۱۸۰ص. (۱۰۸ص).

وضعیت فهرست نویسی: فیفا

یادداشت: کتابنامه: ص. [۹۱] - ۱۰۸.

نوع منبع الکترونیکی: فایل متنی. (PDF)

یادداشت: دسترسی از طریق وب.

شناسه افزوده: صابونی، زهرا، ۱۳۴۸-

شناسه افزوده: زارعی، علی، ۱۳۷۷-

شناسه افزوده: زارعی، محمد امین، ۱۳۸۷-

موضوع: ارزیابی سبک های مختلف - رهبری - مدارس

رده بندی کنگره: ۸ / RC ۸۴۰

رده بندی دیویی: ۳۳۰.۱۴۶۱۶/

دسترسی و محل الکترونیکی: آدرس الکترونیکی منبع

نام کتاب: ارزیابی سبک های مختلف رهبری در مدارس و اثرات آنها

مولفان: مسعود زارعی - زهرا صابونی - علی زارعی - محمد امین زارعی

ناشر: انتشارات ارسطو (سازمان چاپ و نشر ایران)

صفحه آرای، تنظیم و طرح جلد: محدثه فرهنگد

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۵

چاپ: زبرجد

قیمت: ۱۸۵۰۰۰ تومان

فروش نسخه الکترونیکی - کتاب رسان:

<https://chaponashr.ir/ketabresan>

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۱۲۹-۴۰۷-۷

تلفن مرکز پخش: ۰۹۱۲۰۲۳۹۲۵۵

www.chaponashr.ir

فهرست

پیشگفتار	۵
مقدمه	۷
فصل اول: مبانی نظری و مفهومی رهبری در مدارس	۱۱
مفهوم و ماهیت رهبری در نظام آموزشی	۱۵
تفاوت رهبری آموزشی با مدیریت آموزشی	۱۹
نقش رهبر آموزشی در بهبود عملکرد مدرسه	۲۳
عوامل فردی و سازمانی مؤثر بر شکل‌گیری رهبری در مدارس	۲۸
فصل دوم: انواع سبک‌های رهبری در محیط‌های آموزشی	۳۳
رهبری مشارکتی در اداره مدارس	۴۰
رهبری تحول‌آفرین و نقش آن در توسعه مدرسه	۴۳
رهبری اقتدارگرا در ساختارهای آموزشی	۴۷
رهبری خدمتگزار و توجه به نیازهای کارکنان و دانش‌آموزان	۵۱
فصل سوم: پیامدها و اثرات سبک‌های رهبری در مدارس	۵۹
تأثیر سبک رهبری بر انگیزش و رضایت شغلی معلمان	۶۴
نقش سبک‌های رهبری در پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان	۶۸
تأثیر رهبری بر فرهنگ سازمانی مدرسه	۷۲
ارتباط سبک رهبری با خلاقیت و نوآوری آموزشی	۷۶

فصل چهارم: ارزیابی و بهبود سبک‌های رهبری در مدارس	۸۳
روش‌های سنجش و ارزیابی سبک‌های رهبری مدیران مدارس	۸۷
شاخص‌های موفقیت رهبری در محیط‌های آموزشی	۹۲
راهبردهای بهبود و توسعه توانمندی‌های رهبری مدیران	۹۶
الگوی پیشنهادی برای ارتقای رهبری اثربخش در مدارس	۱۰۰
نتیجه گیری	۱۰۴
منابع	۱۰۷

پیشگفتار

نظام آموزشی هر جامعه یکی از اساسی ترین نهادهای شکل دهنده سرمایه انسانی و فرهنگی آن جامعه به شمار می آید. در این میان، مدرسه به عنوان مهم ترین واحد اجرایی آموزش، نقش تعیین کننده ای در رشد علمی، تربیتی و اجتماعی دانش آموزان ایفا می کند. کارآمدی مدرسه تا حد زیادی به نحوه هدایت و راهبری آن وابسته است و مدیران مدارس در جایگاه رهبران آموزشی می توانند با شیوه های مختلف رهبری، مسیر حرکت مدرسه را به سوی پیشرفت و تعالی هدایت کنند.

رهبری در محیط های آموزشی فراتر از انجام وظایف اداری و مدیریتی است. رهبر مدرسه با ایجاد انگیزه در معلمان، تقویت روحیه همکاری، حمایت از نوآوری های آموزشی و فراهم ساختن فضای مناسب برای یادگیری، می تواند زمینه های رشد و شکوفایی استعداد های دانش آموزان را فراهم آورد. در مقابل، انتخاب سبک رهبری نامناسب ممکن است موجب کاهش انگیزش کارکنان، تضعیف روابط سازمانی و افت کیفیت فرایندهای آموزشی شود. از این رو، شناخت و ارزیابی سبک های مختلف رهبری در مدارس از اهمیت فراوانی برخوردار است.

کتاب حاضر با عنوان «ارزیابی سبک های مختلف رهبری در مدارس و اثرات آنها» با هدف تبیین مبانی نظری رهبری آموزشی، معرفی و تحلیل سبک های گوناگون رهبری در محیط های آموزشی و بررسی پیامدهای هر یک از این سبک ها تدوین شده است. در این اثر تلاش شده است با نگاهی تحلیلی و کاربردی، رابطه میان شیوه های رهبری مدیران مدارس و کیفیت عملکرد آموزشی مورد بررسی قرار گیرد و راهکارهایی برای ارتقای اثربخشی رهبری در مدارس ارائه شود.

امید است مطالب این کتاب بتواند برای مدیران مدارس، معلمان، پژوهشگران حوزه آموزش و برنامه‌ریزان آموزشی مفید واقع شود و زمینه‌ای برای گسترش پژوهش‌ها و بهبود شیوه‌های رهبری در نظام آموزشی فراهم آورد.

مقدمه

آموزش و پرورش به عنوان یکی از مهم‌ترین ارکان توسعه هر جامعه، نقش بنیادینی در شکل‌گیری سرمایه انسانی، رشد فرهنگی و پیشرفت اجتماعی ایفا می‌کند. در این میان، مدارس به عنوان اصلی‌ترین بستر تحقق اهداف آموزشی و تربیتی، نیازمند مدیریت و رهبری کارآمد هستند تا بتوانند محیطی پویا، اثربخش و مناسب برای یادگیری فراهم آورند. کیفیت عملکرد مدارس تا حد زیادی به نحوه هدایت و رهبری آنها وابسته است و مدیران مدارس با انتخاب شیوه‌های مختلف رهبری می‌توانند بر روند فعالیت‌های آموزشی و تربیتی تأثیر قابل توجهی بگذارند. رهبری در مدارس صرفاً به معنای اداره امور اداری و نظارت بر فعالیت‌ها نیست، بلکه فرایندی است که در آن مدیر مدرسه با الهام‌بخشی، ایجاد انگیزه، هدایت معلمان و تقویت روحیه همکاری، زمینه تحقق اهداف آموزشی را فراهم می‌کند. سبک رهبری مدیران می‌تواند بر ابعاد گوناگونی از عملکرد مدرسه تأثیرگذار باشد؛ از جمله میزان رضایت شغلی معلمان، کیفیت تدریس، تعاملات سازمانی، مشارکت کارکنان در تصمیم‌گیری و پیشرفت تحصیلی و تربیتی دانش‌آموزان.

در سال‌های اخیر، توجه پژوهشگران حوزه مدیریت آموزشی به بررسی سبک‌های مختلف رهبری و پیامدهای آنها در محیط‌های آموزشی افزایش یافته است. هر یک از سبک‌های رهبری دارای ویژگی‌ها، مزایا و محدودیت‌های خاص خود هستند و میزان اثربخشی آنها به شرایط سازمانی، ویژگی‌های کارکنان و اهداف آموزشی بستگی دارد. به همین دلیل، شناخت دقیق این سبک‌ها و ارزیابی اثرات آنها در محیط مدارس می‌تواند به مدیران آموزشی کمک کند تا شیوه‌های مناسب‌تری را برای هدایت و توسعه مدارس انتخاب کنند.

از سوی دیگر، تغییرات سریع در نظام‌های آموزشی، افزایش انتظارات اجتماعی از مدارس و ضرورت ارتقای کیفیت آموزش، اهمیت نقش رهبری آموزشی را بیش از پیش آشکار

ساخته است. مدیران مدارس باید علاوه بر توانایی‌های مدیریتی، از مهارت‌های رهبری نیز برخوردار باشند تا بتوانند با ایجاد محیطی مشارکتی و خلاق، زمینه رشد حرفه‌ای معلمان و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان را فراهم آورند. کتاب حاضر با هدف بررسی و ارزیابی سبک‌های مختلف رهبری در مدارس و تحلیل اثرات آنها بر عملکرد آموزشی و سازمانی مدارس تدوین شده است. در این اثر تلاش شده است ابتدا مبانی نظری رهبری در محیط‌های آموزشی تبیین شود، سپس انواع سبک‌های رهبری در مدارس مورد بررسی قرار گیرد و پیامدها و آثار هر یک از این سبک‌ها بر معلمان، دانش‌آموزان و فضای کلی مدرسه تحلیل شود. امید است که این پژوهش بتواند به درک بهتر نقش رهبری در مدارس کمک کرده و زمینه‌ساز بهبود شیوه‌های مدیریت و رهبری در نظام آموزشی شود.

یکی از مسائل اساسی در مدیریت مدارس، چگونگی ایجاد تعادل میان وظایف اداری، اهداف آموزشی و نیازهای انسانی کارکنان و دانش‌آموزان است. مدیران مدارس در جایگاه رهبران آموزشی باید بتوانند علاوه بر ساماندهی امور اجرایی، فضایی فراهم آورند که در آن معلمان با انگیزه و تعهد بیشتری به فعالیت بپردازند و دانش‌آموزان نیز فرصت رشد و یادگیری مؤثر را به دست آورند. در این میان، نوع نگرش و شیوه رهبری مدیر مدرسه نقش تعیین‌کننده‌ای در شکل‌گیری چنین فضایی دارد. سبک رهبری مدیران می‌تواند بر نحوه تصمیم‌گیری، شیوه ارتباط با معلمان، میزان مشارکت کارکنان در امور مدرسه و حتی بر فرهنگ حاکم بر محیط آموزشی تأثیر بگذارد. برای مثال، در برخی مدارس شیوه‌های رهبری مبتنی بر مشارکت و همکاری موجب افزایش احساس مسئولیت و تعلق سازمانی در میان معلمان می‌شود، در حالی که در برخی دیگر از مدارس، رویکردهای متمرکز و دستوری ممکن است سبب کاهش انگیزه و محدود شدن خلاقیت آموزشی گردد. بنابراین، بررسی علمی سبک‌های مختلف رهبری و پیامدهای آنها می‌تواند در شناسایی شیوه‌های مؤثرتر اداره مدارس نقش مهمی ایفا کند.

از سوی دیگر، نظام‌های آموزشی در دنیای امروز با چالش‌های متعددی روبه‌رو هستند؛ از جمله تغییرات سریع علمی و فناوری، افزایش انتظارات جامعه از کیفیت آموزش، گسترش نیاز به نوآوری در روش‌های تدریس و ضرورت تربیت دانش‌آموزانی توانمند و خلاق. در چنین شرایطی، نقش رهبران آموزشی در هدایت مدارس و ایجاد زمینه‌های تحول و بهبود بیش از گذشته اهمیت یافته است. مدیران مدارس باید بتوانند با بهره‌گیری از سبک‌های مناسب رهبری، زمینه‌های همکاری، یادگیری سازمانی و پیشرفت مستمر را در مدرسه تقویت کنند. در این راستا، مطالعه و ارزیابی سبک‌های مختلف رهبری در مدارس می‌تواند به شناسایی نقاط قوت و ضعف هر یک از این شیوه‌ها کمک کند و راهنمایی برای مدیران و برنامه‌ریزان آموزشی در انتخاب رویکردهای مؤثرتر باشد. این امر نه تنها به بهبود عملکرد مدیران مدارس کمک می‌کند، بلکه می‌تواند در ارتقای کیفیت آموزش، افزایش رضایت شغلی معلمان و بهبود نتایج آموزشی دانش‌آموزان نیز مؤثر واقع شود. بر همین اساس، در این کتاب تلاش شده است با رویکردی تحلیلی و مبتنی بر منابع علمی، سبک‌های گوناگون رهبری در مدارس مورد بررسی قرار گیرد و اثرات هر یک از این سبک‌ها بر ابعاد مختلف عملکرد مدرسه تحلیل شود. امید است که نتایج و مباحث مطرح شده در این اثر بتواند گامی در جهت توسعه دانش مدیریت آموزشی و ارتقای کیفیت رهبری در مدارس بردارد و زمینه‌ای برای پژوهش‌های گسترده‌تر در این حوزه فراهم آورد.

فصل اول:

مبانی نظری و مفهومی رهبری در مدارس

رهبری در نظام آموزشی از مهم‌ترین عوامل اثرگذار بر کیفیت فعالیت‌های آموزشی و تربیتی به شمار می‌آید. مدارس به عنوان نهادهای اصلی تعلیم و تربیت، برای دستیابی به اهداف آموزشی و پرورشی نیازمند هدایت و راهبری مؤثر هستند. در چنین ساختاری، مدیر مدرسه تنها مسئول انجام امور اداری نیست، بلکه نقشی فراتر از مدیریت اجرایی دارد و باید به عنوان رهبر آموزشی بتواند افراد، منابع و فرایندها را در جهت تحقق اهداف تربیتی هماهنگ سازد. از این رو، شناخت مبانی نظری و مفهومی رهبری در مدارس اهمیت ویژه‌ای دارد، زیرا درک درست از مفهوم رهبری می‌تواند به بهبود عملکرد مدیران و افزایش کارآمدی مدارس کمک کند. مفهوم رهبری در حوزه آموزش و پرورش به فرایندی اشاره دارد که در آن فردی با بهره‌گیری از توانایی‌های فردی، مهارت‌های ارتباطی و بینش سازمانی، دیگران را در جهت دستیابی به اهداف مشترک هدایت و ترغیب می‌کند. در محیط مدرسه، این فرایند معمولاً از سوی مدیر یا مسئولان آموزشی هدایت می‌شود. رهبر آموزشی باید بتواند با ایجاد انگیزه، تقویت روحیه همکاری و فراهم کردن شرایط مناسب برای فعالیت‌های آموزشی، زمینه رشد و پیشرفت دانش‌آموزان و معلمان را فراهم آورد.

یکی از ویژگی‌های اساسی رهبری در مدارس، ماهیت انسانی آن است. محیط مدرسه از مجموعه‌ای از افراد با ویژگی‌ها، نگرش‌ها و نیازهای متفاوت تشکیل شده است. دانش‌آموزان، معلمان، کارکنان اداری و حتی والدین هر یک نقش مهمی در فرایند آموزشی دارند. رهبر مدرسه باید بتواند میان این گروه‌ها تعامل سازنده برقرار کند و با ایجاد فضای احترام، اعتماد و همکاری، زمینه مشارکت فعال همه اعضای مدرسه را فراهم سازد. رهبری

در مدارس همچنین با مفهوم هدایت آموزشی پیوندی عمیق دارد. هدایت آموزشی به معنای تلاش برای ارتقای کیفیت تدریس، بهبود روش های یاددهی و یادگیری و حمایت از رشد حرفه ای معلمان است. مدیر مدرسه در مقام رهبر آموزشی باید بتواند معلمان را در مسیر توسعه توانایی های حرفه ای یاری دهد، فرصت های یادگیری برای آنان فراهم کند و آنان را به استفاده از شیوه های نوآورانه در آموزش تشویق نماید.

در بررسی مبانی نظری رهبری در مدارس، توجه به نقش ارزش ها و باورهای تربیتی اهمیت زیادی دارد. رهبری آموزشی تنها بر اساس دستورالعمل ها و قوانین اداری شکل نمی گیرد، بلکه تحت تأثیر باورهای رهبر درباره آموزش، یادگیری و رشد انسان قرار دارد. مدیرانی که به اهمیت یادگیری مستمر، احترام به شخصیت دانش آموزان و مشارکت جمعی باور دارند، معمولاً سبک رهبری متفاوتی نسبت به مدیرانی دارند که بیشتر بر کنترل و نظارت تأکید می کنند. از دیگر جنبه های مهم رهبری در مدارس، توانایی ایجاد چشم انداز مشترک برای آینده مدرسه است. رهبر آموزشی باید بتواند تصویری روشن از اهداف و مسیر پیشرفت مدرسه ترسیم کند و معلمان و کارکنان را در جهت تحقق این چشم انداز همراه سازد. چنین رویکردی موجب می شود اعضای مدرسه احساس کنند که فعالیت های آنان بخشی از یک هدف بزرگ تر و معنادار است و این امر انگیزه و تعهد آنان را افزایش می دهد. در مباحث نظری مربوط به رهبری در مدارس، ارتباط مؤثر یکی از عناصر کلیدی به شمار می آید. رهبر مدرسه باید بتواند با معلمان، دانش آموزان و والدین ارتباطی سازنده برقرار کند. ارتباط شفاف و مبتنی بر احترام متقابل موجب افزایش اعتماد در محیط مدرسه می شود و زمینه همکاری و مشارکت را تقویت می کند. در مقابل، ضعف در ارتباطات سازمانی می تواند سبب بروز سوء تفاهم، کاهش هماهنگی و تضعیف روحیه همکاری شود. یکی دیگر از ابعاد مهم رهبری در مدارس، توانایی تصمیم گیری آگاهانه و مسئولانه است. مدیر مدرسه در طول فعالیت حرفه ای خود با مسائل و چالش های متعددی روبه رو

می‌شود که نیازمند تصمیم‌گیری دقیق و سنجیده هستند. این تصمیم‌ها ممکن است به برنامه‌های آموزشی، مسائل انضباطی، مدیریت منابع یا روابط انسانی مربوط باشند. رهبر آموزشی باید بتواند با در نظر گرفتن منافع دانش‌آموزان و اهداف تربیتی، تصمیم‌هایی اتخاذ کند که به بهبود عملکرد مدرسه منجر شود.

از دیدگاه نظری، رهبری در مدارس با مفهوم فرهنگ سازمانی نیز ارتباط نزدیک دارد. فرهنگ سازمانی مجموعه‌ای از ارزش‌ها، باورها، هنجارها و رفتارهایی است که در یک سازمان شکل می‌گیرد و رفتار اعضای آن را تحت تأثیر قرار می‌دهد. رهبر مدرسه نقش مهمی در شکل‌دهی و تقویت فرهنگ مثبت در محیط مدرسه دارد. هنگامی که مدیر مدرسه بر ارزش‌هایی مانند همکاری، احترام، مسئولیت‌پذیری و یادگیری تأکید می‌کند، این ارزش‌ها به تدریج در رفتار اعضای مدرسه نهادینه می‌شوند. رهبری در مدارس همچنین نیازمند درک صحیح از فرایند یادگیری دانش‌آموزان است. مدیر مدرسه باید نسبت به روش‌های آموزشی، نیازهای یادگیری دانش‌آموزان و چالش‌های موجود در فرایند تدریس آگاهی داشته باشد. چنین آگاهی‌ای به رهبر آموزشی کمک می‌کند تا تصمیم‌هایی اتخاذ کند که با نیازهای واقعی آموزشی هماهنگ باشد و موجب بهبود کیفیت آموزش شود.

در مباحث نظری رهبری، مفهوم توانمندسازی معلمان جایگاه ویژه‌ای دارد. توانمندسازی به معنای ایجاد شرایطی است که در آن معلمان بتوانند با اعتماد به نفس، استقلال و احساس مسئولیت بیشتری به فعالیت بپردازند. رهبر مدرسه می‌تواند با واگذاری مسئولیت‌ها، حمایت از ابتکار عمل معلمان و فراهم کردن فرصت‌های رشد حرفه‌ای، زمینه توانمندسازی آنان را فراهم کند. این امر نه تنها موجب افزایش رضایت شغلی معلمان می‌شود، بلکه به ارتقای کیفیت آموزش نیز کمک می‌کند. از سوی دیگر، رهبری در مدارس با مفهوم عدالت آموزشی نیز پیوند دارد. مدیر مدرسه باید در تصمیم‌گیری‌ها و تعاملات

خود اصول عدالت و انصاف را رعایت کند. رفتار عادلانه با معلمان و دانش آموزان موجب ایجاد اعتماد و تقویت روابط انسانی در محیط مدرسه می شود. هنگامی که اعضای مدرسه احساس کنند که با آنان به طور منصفانه رفتار می شود، انگیزه بیشتری برای مشارکت در فعالیت های مدرسه خواهند داشت.

یکی دیگر از مبانی نظری رهبری در مدارس، توجه به تغییر و نوآوری در نظام آموزشی است. مدارس در دنیای امروز با تغییرات سریع اجتماعی، علمی و فناوری روبه رو هستند و برای پاسخگویی به این تغییرات نیازمند انعطاف پذیری و نوآوری هستند. رهبر آموزشی باید بتواند فضای مدرسه را برای پذیرش تغییرات آماده کند و معلمان را به استفاده از روش های نوین آموزشی تشویق نماید. در این میان، ایجاد محیطی حمایتی برای معلمان و دانش آموزان اهمیت فراوانی دارد. رهبر مدرسه باید بتواند فضایی ایجاد کند که در آن افراد احساس امنیت روانی و احترام داشته باشند. چنین فضایی موجب افزایش اعتماد، تقویت روحیه همکاری و بهبود کیفیت روابط انسانی در مدرسه می شود. همچنین رهبری در مدارس نیازمند برخورداری از مهارت های حل مسئله است. در محیط های آموزشی مسائل مختلفی مانند اختلاف نظر میان کارکنان، مشکلات آموزشی دانش آموزان یا محدودیت منابع ممکن است بروز کند. رهبر مدرسه باید بتواند با رویکردی منطقی و منصفانه این مسائل را بررسی کرده و راه حل های مناسب برای آنها پیدا کند.

از دیدگاه نظری، رهبری در مدارس فرایندی پویا و چندبعدی است که تحت تأثیر عوامل گوناگون فردی، سازمانی و اجتماعی قرار دارد. ویژگی های شخصیتی مدیر، تجربه های حرفه ای، شرایط فرهنگی جامعه و سیاست های آموزشی از جمله عواملی هستند که می توانند بر نحوه شکل گیری رهبری در مدارس تأثیر بگذارند. می توان گفت که رهبری در مدارس یکی از عوامل اساسی در موفقیت نظام آموزشی است. مدیران مدارس با برخورداری

از دانش، مهارت و نگرش مناسب می‌توانند نقش مؤثری در بهبود کیفیت آموزش، ارتقای عملکرد معلمان و رشد همه‌جانبه دانش‌آموزان ایفا کنند. شناخت مبانی نظری و مفهومی رهبری به مدیران کمک می‌کند تا با آگاهی بیشتری به هدایت مدارس بپردازند و شرایطی فراهم آورند که در آن یادگیری، همکاری و پیشرفت به عنوان ارزش‌های اصلی مدرسه مورد توجه قرار گیرد.

مفهوم و ماهیت رهبری در نظام آموزشی

نظام آموزشی هر جامعه یکی از بنیادی‌ترین ساختارهای اجتماعی به شمار می‌آید که وظیفه تربیت نسل‌های آینده و انتقال دانش، ارزش‌ها و مهارت‌های لازم برای زندگی را بر عهده دارد. تحقق این وظیفه مهم نیازمند برنامه‌ریزی، سازماندهی و هدایت دقیق فعالیت‌های آموزشی و تربیتی است. در این میان، رهبری در نظام آموزشی نقشی اساسی در جهت‌دهی به فعالیت‌ها، ایجاد هماهنگی میان عناصر مختلف و فراهم ساختن شرایط مناسب برای یادگیری ایفا می‌کند. رهبری آموزشی نه تنها به معنای اداره امور سازمانی مدارس و مراکز آموزشی است، بلکه فرایندی عمیق و انسانی است که در آن رهبر با نفوذ فکری و اخلاقی خود افراد را در مسیر تحقق اهداف آموزشی هدایت می‌کند.

مفهوم رهبری در نظام آموزشی به مجموعه‌ای از فعالیت‌ها و رفتارها اشاره دارد که از سوی مدیران و مسئولان آموزشی برای هدایت و راهبری فرایندهای یاددهی و یادگیری انجام می‌شود. رهبر آموزشی با بهره‌گیری از دانش، تجربه و مهارت‌های ارتباطی خود تلاش می‌کند شرایطی فراهم آورد که در آن معلمان بتوانند وظایف آموزشی خود را به بهترین شکل انجام دهند و دانش‌آموزان نیز فرصت رشد و شکوفایی استعدادهای خود را پیدا کنند. بنابراین، رهبری در نظام آموزشی تنها محدود به تصمیم‌گیری‌های اداری نیست، بلکه شامل ایجاد انگیزه، تقویت روحیه همکاری و شکل‌دهی به فرهنگ مثبت در